

באותה מידה עצמה לשלטון-העם ולשלטון-עריץ. במוֹ-
חו של אדון גבה-רוח, כצייזרי בורג'יה, למשל, שכל
זה משמש להדריך את היד המוחצת בפגיון את שנוא־
הנפש; ובמוחו של משרת ערום כמקיאבלי שכל זה
עצמו משמש לכון את הלשון, אשר היים ומות בידה
לחסרי-הכוח החוסים בצלם של בעלי-הכוח, כדי
לגנוב את דעתו של השליט ולקבל ממנו נדבת-חסד,
שחותמה בוז.

אבל יפה כוחו של שכל מעשי זה, המשמש, תא־
הוֹשֵׁךְ לציילום המציאות ולקליטת בבוֹאֶתה, לספק לנו
עֲדוֹת בנוגע לסביבה אשר בה היה פועל בשעתו.
במידה שעדותו של שכל זה מסייעת בידנו להבין את
העבר (ומתוך-כך אולי גם לראות את הנולד ולנסות
להקדים רפואה למכתו) — זרק במידה שיש כאן
עדות כזאת — מן-ההכרח להודות בחשיבותו של מוח
כמוהו של מקיאבלי, עבדם של הרשעים בעבר ומוֹרֵהם
של הרשעים בזמן הזה.

דרך וראית ובטוחה לקיים את שלטונו בארץ, זולת
החורבן הגמור, ומי שמשתלט על ישוב שהורגל לחיים
של חירות ואינו משמיד אותו, צריך לחשוש פן
יקום זה וישמיד אותו.

ההסבר לסתירה זו, שאינה חוששת כל-עיקר מפני
אי-העקיבות, הוא כי שניהם, גם חיוב הדימוקראטיה
גם שלילת המוסר והצדק, ממקור השכל הנמוך,
השימושי, נובעים כאן. שכלו של מקיאבלי הוא חד
ומזהיר, אך אינו אלא שכל גרידא, בלי כל זיקה
לאותה דינאמיות מרקיעת-אפקים, שאנו קוראים
חכמה, ועל אחת כמה וכמה בלי כל שאיפה להכִּי-
רעה אֶתִית שבהתעלות, שאנו קוראים אצילות-
רוח. שכל בלתי-רוחני אינו אלא כלי, מין מחבת
שאפשר להקטיר בה לכל אלוהות, היום לאלוהי
הנביאים ומהר לבעל-פעור, היום לריפובליקה הפלר-
דנטינית ומחר ללורנצו השליט היחיד, ואפילו לשני-
הם בעת ובעונה אחת; כלי-שרת הוא, המסוגל לעבוד

בשולי החוברת

יצחק לופבן, שהלך לעולמו לאחר שנתן את כל חילו לעתונות העבודה, מן הימים שיצק מים על
ידי יוסף אהרנוביץ, ועד שערך ברשות עצמו את „הפועל הצעיר“, במשך עשרים שנה, הוא חוליה מוצקה
בשלשלת הפובליציסטיקה הלוחמת בספרותנו. הוא היה מן המעטים אשר השכילו למוג ערכי תרבות
מערבית (בצינור השכלתו הגרמנית) עם כתיבה עברית בסגנונה ובערכי-השתייה שלה. ככל שנמנה היה
עם דור מוקין, היה להט צעירות בכתיבתו, שהיתה מעוררת ומגרה את יצר המחשבה אף במקום שלא
הניחה כל הדעות. ככל העומדים בשער, ואמתם עמם, לא אָרָה דבש, אך כותב רשומות תנועת העבודה,
ואף מי שיבוא לבדוק בנינה של מסה עברית וכרייתו של ניב פובליציסטי עברי, פקוד יפקדו את
תרומתו הנאמנה.

מאמרו של אבא אבן, נציגה של מדינת ישראל באו"ם, עיקרי דבריו ניתנו בהרצאתו בתל-
אביב ב־11 בספטמבר 1948.

מאמרו של יחיאל הלפרן בחוברת זו הוא המשך למאמרו על ברית המועצות ומדינת ישראל
שבא בחוברת 6.

המאמר „ראשי פרקים על הדרו וישראל“ נכתב כדברילוי לספרו של ה. נ. בריילספורד „הודו
משעבוד לשחרור“ היוצא ב„עם עובד“. הדברים ניתנו כאן ברשות ההוצאה.